

Tõdva liivakarjääri mäeeraldise kaevandamise keskkonnanaloo andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alltoodud ning võttes aluseks MaaPS § 48, § 55 lõike 2 punkti 10 ja 11 otsustan:

1.1. Keelduda ettevõttele AS Tariston kaevandamise keskkonnanaloo andmisest Tõdva liivakarjääri mäeeraldisel.

1.2. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest AS-ile Tariston.

2. ASJAOLUD

AS Tariston esitas 16.06.2023 Keskkonnaametile taotluse Tõdva liivakarjääri mäeeraldise keskkonnanaloo (edaspidi ka *kaevandamisluba*) saamiseks (taotlus on esitatud keskkonnaotsute infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS*, 16.06.2023 nr DM-125130-1).

Taotletav Tõdva liivakarjäär asub Harju maakonnas Saku vallas Tõdva külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 48 (katastritunnus: 71814:001:0471), mille valitseja on Kliimaministeerium ja valitsema volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Tegemist on uue mäeeraldisega. Taotletava mäeeraldise pindala on 20,99 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 23,88 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Kõrnumäe kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 0327) täiteliiva aktiivse tarbevaru 20 ja 21 plokki. Täiteliiva aktiivse tarbevaru kogus plokis 20 on 225 tuh m³ ja plokis 21 on 788 tuh m³. Täiteliiva kaevandatav varu on 885 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 70 tuh m³. Maavara kasutatakse tsiviil- ja teedehituses. Keskkonnanaloo kehtivusajaks taotletakse 15 aastat. Kaevandatud maa korrastatakse veekoguks, metsa- ja rohumaaks.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-amet 26.06.2023 kiri 9-3/23/9863-2, KOTKAS 26.06.2023 kiri nr DM-125130-2).

Saku Vallavalitsus edastas 29.06.2023 kirjaga nr 6-4/116-2 oma esialgse arvamuse, kus Saku Vallavalitsus palus kaasata menetlusse vahetud naabrid ning MTÜ Kodukoht Kiisa (KOTKAS 29.06.2023 kiri nr DM-125130-3). Keskkonnaamet märgib, et kohustus lisada vahetud naabrid menetlusosalisteks tuleneb KeÜS § 46 lõike 1 punktist 1. Keskkonnaamet lisis vahetud naabrid ning MTÜ Kodukoht Kiisa menetlusosalisteks.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib

jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Keskkonnaamet jätab kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet teavitas 28.07.2023 kirjaga nr DM-125130-5 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Keskkonnaamet nendib, et KeÜS § 47 lõikes 2 nõutud avalikustamine Ametlikes Teadaannetes on käesoleva menetluse raames jäänud tegemata, mida tuleb käsitleda menetlusveana ning üldjuhul kohe peale avastamist parandada. Käesoleva menetluse käigus jätab Keskkonnaamet menetlusvea (Ametlikes Teadaannetes menetlusse võtmisest teavitamata jätmine) parandamata, sest menetlusvea parandamine ei muudaks käesolevat otsust (keelduvat otsust).

Keskkonnaamet küsis arvamust keskkonnaloa taotluse kohta Saku Vallavalitsuselt (KOTKAS 28.07.2023 kiri nr DM-125130-4).

Transpordiamet edastas 31.07.2023 kirjaga nr 7.1-7/23/16537-2 oma seisukoha keskkonnaloa taotlusele (KOTKAS 31.07.2023 kiri nr DM-125130-6).

Piirinaabrid K.P. ja L.P. edastasid oma seisukohad 08.08.2023 (KOTKAS 08.08.2023 kirjad nr DM-125130-7 ja DM-125130-8).

Piirinaabrid A.P. ja L.P. edastasid oma seisukohad 03.08.2023 (KOTKAS 08.08.2023 kiri nr DM-125130-9).

Piirinaabrid A.K. ja M.K. edastasid oma seisukohad 08.08.2023 (KOTKAS 10.08.2023 kiri nr DM-125130-10).

Piirinaabrid T.R. ja G.R. edastasid oma seisukohad 17.08.2023 (KOTKAS 17.08.2023 kiri nr DM-125130-11).

Keskkonnaamet edastas piirinaabrite seisukohad AS-ile Tariston tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (KOTKAS 17.08.2023 kiri nr DM-125130-12).

Osaühing Rail Baltic Estonia edastas oma seisukoha 18.08.2023 kirjaga nr KV2023-201 (KOTKAS 21.08.2023 kiri nr DM-125130-13).

Keskkonnaamet edastas osaühingu Rail Baltic Estonia seisukoha AS-ile Tariston tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (KOTKAS 24.08.2023 kiri nr DM-125130-14).

Keskkonnaamet vastas piirinaabrite A.K., M.K. ja T.R., G.R. arvamustele (KOTKAS 30.08.2023 kirjad nr DM-125130-15 ja DM-125130-16).

AS Tariston vastas 15.09.2023 kirjaga piirinaabrite K.P, L.P ja A.P., L.P arvamusele (KOTKAS 18.09.2023 kiri nr DM-125130-17).

AS Tariston vastas 22.09.2023 kirjaga osaühingu Rail Baltic Estonia arvamusele (KOTKAS 25.09.2023 kiri nr DM-125130-18).

Saku Vallavalitsus edastas 27.09.2023 kirjaga nr DM-125130-19 Keskkonnaametile Saku Vallavolikogu otsuse nr 41, kus Saku Vallavolikogu ei nõustu keskkonnaloa andmisega (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-19).

Keskkonnaamet küsis AS-i Tariston seisukohta menetlusega jätkamise osas (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-20).

MTÜ Kodukoht Kiisa edastas 02.10.2023 kirjadega kodanike arvamuse taotluse kohta ning petitsiooni tulemused (KOTKAS 02.10.2023 kirjad nr DM-125130-21, DM-125130-22, DM-125130-23).

AS Tariston palus 12.10.2023 kirjaga (KOTKAS 16.10.2023 kiri nr DM-125130-24) Keskkonnaametil välja selgitada riigi huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks.

Keskkonnaamet palus riigi huvi väljaselgitamiseks Kliimaministeeriumi seisukohta (KOTKAS 01.11.2023 kiri nr DM-125130-25).

Keskkonnaamet vastas MTÜ-le Kodukoht Kiisa ning edastas piirinaabritele AS-i Tariston vastuse nende eelnevate pöördumiste kohta (KOTKAS 06.11.2023 kiri nr DM-125130-26).

Kliimaministeerium edastas oma seisukoha 21.12.2023 kirjaga nr 14-6/23/5117-2 (KOTKAS 22.12.2023 kiri nr DM-125130-27), mille kohaselt puudub riigil huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks.

Keskkonnaamet palus AS-i Tariston seisukohta menetlusega jätkamise osas (KOTKAS 27.12.2023 kiri nr DM-125130-28).

AS Tariston vastas 09.01.2024 kirjaga (KOTKAS 10.01.2024 kiri nr DM-125130-29), et ei nõustu Kliimaministeeriumi seisukohaga ning soovib menetlusega jätkata, et anda Kliimaministeeriumile parem sisend.

AS Tariston põhjendas menetlusega jätkamise vajadust järgnevalt:

1. AS-il Tariston tuleb pöörduda osaühing Rail Baltic Estonia poole, et selgitada välja nende täitematerjali vajadus.
2. Kliimaministeeriumil tuleb riigi huvi puudumist paremini põhjendada. Vajadusel tuleb keskkonnaloa menetlustähtaega pikendada kuni Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu avalikustamiseni.
3. Tuleb välja töötada lahendus kaevandamiseks ja vajadusel mäeeraldise piiri korrigeerida.
4. Harju maakonna maavarade teemaplaneering on veel tegemisel (planeeritud valmimine 2025. aastal).

Keskkonnaameti hinnangul on Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa menetlemisega jätkamine ja menetlustähtaja pikendamine perspektiivitu, sest:

1. Osaühingul Rail Baltic Estonia ei ole alust riigi huvi olemasolu hindamiseks. See, kas osaühingul Rail Baltic Estonia on piisav ligipääs täitematerjalile või mitte, ei ole iseenesest määrav riigi huvi hindamisel, sest Kliimaministeerium hindab varustuskindlust laiemalt kui ühe konkreetse projekti jaoks. Lisaks märgib Keskkonnaamet, et e-äriregistri andmetel on Kliimaministeeriumil 100% osalus osaühingus Rail Baltic Estonia, seega võiks Kliimaministeerium olla osaühingu Rail Baltic Estonia täitematerjalide vajadusest teadlik.

2. Keskkonnaametil ei ole alust Kliimaministeeriumi seisukohta ümber hinnata. Samuti ei ole Keskkonnaametile teadaolevalt välja antud ühtegi määrust, mis takistaks Kliimaministeeriumil hinnata riigi huvi olemasolu Harju maakonnas, kuniks valmib Harju maakonna maavarade teemaplaneering.

3. Lahenduse väljatöötamine kaevandamiseks saab toimuda ka väljaspool keskkonnavalda taotluse menetlust. Keskkonnaamet tuleb meelde, et Saku Vallavolikogu pole keskkonnavalda väljastamisega nõustunud (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-19). Kliimaministeerium hindab riigi huvi olemasolu eelkõige varustuskindluse perspektiivist (KOTKAS 22.12.2023 kiri nr DM-125130-27): *Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Ehitusmaavarade puhul on riigi huvi tagada tarbijate, eelkõige riigi infrastruktuuri ehitusobjektide nõuetekohane ja majanduslikult optimaalne varustamine kvaliteetsete ehitusmaavaradega, luua tingimused kaevandamise ja kasutamise tehnoloogia igakülgses arenguks, võttes tarvitusele kõik meetmed ehitusmaavarade ratsionaalseks ning kestlikuks kasutamiseks ja maavara ning keskkonna kaitsmiseks.*

Keskkonnaamet toob siinkohal välja, et kaevandamisloa taotluse menetluses on ilmnenud rohkem kui üks loa andmisest keeldumise alus (nii kohaliku omavalitsuse üksuse nõusoleku kui ka riigihuvi puudumine).

Tulenevalt eelnevast ei anna keskkonnavalda menetlustähtaja pikendamine AS-ile Tariston soovitud tulemust (keskkonnavalda saamist).

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis ettevõttelt AS Tariston X kirjaga nr X arvamust või vastuväiteid kaevandamisloa andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest.

AS Tariston vastas/ei vastanud.

3. KAALUTLUSED

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele kes teatab oma arvamusel kirjalikult.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnavalda taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnavalda taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Kaevandamisloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 55 lõige 2 punkt 10 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga.

MaaPS § 55 lõige 2 punkt 11 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega.

Võttes arvesse Saku Vallavolikogu keelduvalt otsust ja Kliimaministeeriumi seisukohta, et riigi huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks puudub, on Keskkonnaametil alus keskkonnaloa andmisest keelduda.

VAIDLUSTAMINE

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses ning halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest vaide loa andjale või kaebuse halduskohtule.